

Edinost

Glasilno političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

Se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravlništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravlništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Mollia piccolo št. 3, II. nadst.

„Edinost“
Iztaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri zvečer.

Naročnina znaša:
za celo leto 24 kron
za pol leta 13 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni
Naročnino je plačevati naprej. Na naročbo brez priložene naročnine se oprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo po nazne številke po 6 stotink (3 nvd.); 1 ven Trsta pa po 8 stotink (4 nvd.).

Telefon št. 870.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu

Manifestacija v Pragi.

Hkratu z večeraj priobčenim opisom impozantne manifestacije v Pragi, ustanovitvi slovenskega vseučilišča v prilog, smo dobili še dve drugi razsežni poročili. Teh dveh seveda ne bomo priobčevali, pač pa hočemo tu iz istih posneti nekoliko momentov v spopolnjeje večeraj priobčenega opisa.

V imenu slovenskih akademikov v Pragi je govoril iur. g. Starč. V svojem navdušenem govoru, ki fje bil večkrat pretrgan od burnih pritrdilnih klicev, je govornik razpravljaval v prvi vrsti o enakopravnosti slovenskih narodov na Avstrijskem. Za slovenski narod je enakopravnost, ki mu je sicer od države zajamčena, v resnici le na papirju, to je toliko, kakor da enakopravnost zanj sploh ne eksistira. To krivično postopanje vlade občutimo najbolj na polju šolstva. Slovenci nimamo nikakih srednjih in visokih šol. Na Koroškem, kjer je 28% prebivalstva slovenskega, nam ne dajo niti ljudskih šol dovoljno številno. Tam imajo namreč Slovenci le 4 slovenske ljudske šole; vse druge, katerih je na slovenskem teritoriju 84, so utrakvistične. A že v drugem razredu prevladuje nemščina — to se pravi: vse druge šole so za slovenske koroške otroke potujčevalnice. (Hanba-klici!).

Na vseh nemških univerzah avstrijskih, ki jih obiskujejo Slovani, veljajo ti kakor manje vredni gostje. Gledajo jih po strani in pisano, kakor da so Slovani sploh narod brez vsakih pravic, brez vsake enakopravnosti. Tako postopanje mora boleti vsakega Slovenca.

Že leta 1848. se je predavalo v slovenskem jeziku v Ljubljani, od 1850—54. pa v Graecu; nazadnje se nam je odvzelo še to, dasi se je l. 1870. slovenskemu narodu priznala potreba lastne univerze. Vsled tega so Slovenci že mnogokrat zahtevali svojo univerzo na slovenskih tleh. Govornik je odgovarjal na razna očitavanja in predbacivanja in dokazal, da je Slovincem slovenska univerza neobhodno potrebna. Obiskovalcev bi imela brezdomno zadostno število. Vsako leto dovršuje vsaj 200 slovenskih dijakov gimnazijske študije. Torej bi imela slovenska univerza v 4 letih že okoli 600 poslušalcev, če odštejemo bogoslovce itd.

Če pa vpoštevamo še hrvatske in srbske dijake, ki bi povečali slovensko univerzo,

potem je popolnoma ničevno ono predbacivanje, češ, da je slovenski narod premajhen za svojo visoko šolo.

Tudi geografska lega Ljubljane je za slovensko univerzo prav kakor nalašč; kajti Ljubljana je v resnici pravo središče slovenskega naroda. Vrh tega ima Ljubljana več knjižnice (licealna n. pr.), ki bi se lahko porabile za univerzo.

S slovensko univerzo pa bi se povzdignilo tudi blagostanje slovenskega naroda.

Nato je zahteval govornik v imenu jugoslovanskih dijakov reciprociteto izpitov na vseučilišču v Zagrebu ter je soglašal s stremljenjem Čehov po češki univerzi na Moravskem. (»Živio« in »Na zdar«-klici). — Tudi Čehom ne odrekajo pravice do češke univerze na Moravskem iz drugega vzroka, nego iz tega jedinega, ker so tudi oni Slovani! (»Hanba«-klici). Govornik je zaključil z željo, da bi slovenski narodi z vsemi silami delovali na to, da bi se uresničile opravičene želje ter da bi bilo to njih delovanje vstrajno in intenzivno, ne pa le visokodoneče fraze.

Predsednik »Akad. Čten. Spolka«, iur. g. Goller, je trdil, da so Slovani v svojih zahtevah preponižni, ter je pravil dalje, da zaradi divjanja nekaterih nemških kričačev in radi protizakonitih demonstracij se ne ustreza kulturnim potrebam Slovanov.

Čeh g. tehnik Černe je izrazil svoje obžalovanje na tem, da imajo na deželi tako malo zanimanja za slovenske univerze, in da se shodi, ki se prirejajo za slovenske visoke šole, le slabo obiskujejo. Tudi peticije, ki so se izročile poslancem, niso imele do sedaj nikakega uspeha!

Na to je govoril v imenu Hrvatov g. iur. Bolž; apeliral je na slovensko solidarnost in zatrjeval, da se tudi Hrvatje z vso silo hočejo potegovati za slovensko univerzo. Z vročimi besedami je zahteval nadalje v svojem govoru reciprociteto izpitov na vseučilišču v Zagrebu. Kajti nečuvno je to, da morajo Dalmatinci, sinovi istega hrvatskega naroda, študirati na nemških univerzah (»Hanba«-klici). Temu je kriv zistem.

Iur. g. Andrič, zastopnik srbskih dijakov, je povdarjal, da hočejo tudi oni biti z nami solidarni in nam stati na strani v boju za opravičenje naše težnje.

V istem smislu je govoril Malorus g. Gorovskij.

Da, zastoj. Marki se je smehljaj mirno in tiho. V njem ni bilo usmiljenja, v njem ni bilo čuta za obup deklice, za žalost starega očeta, ki gotovo sedaj v obupu išče svoje ljubljeno dete. On se je zabaval, kakor da devotica zbija le nedolžne šale... Je-li mogoča taka človeška zloba?! Je-li more biti človek tako poživljen?! In vendar jej je govorila kruta resnica, da je mogoče!

— Marki! Prosim vas zopet v imenu človeškega usmiljenja, odnebite! Vi molčite?! Ali se res nimam ničesar nadejati, ali me res hočete upropastiti, ali hočete res pogaziti srečo in mir osivelega moža?!

Govorila je le nimim stenam kočije... Zopet je zavreščalo in zakipelo v njej. S pogledom, ki je izražal ves nje obup, vse nje grozo, je zavpila tresočim glasom:

— Vi, zločince, ste se drznili govoriti mi o ljubezni?! Vas naj bi ljubilo božje bitje?! Do vas je možen v meni le en sam jedini čut... jaz vas sovražim, jaz vas preklinjam, jaz kličem božjo kazen na vas!... Oh, moj oče, moj dobri, moj nesrečni oče!

Ob misli na očeta se jej je krčila duša v divji boli! Ali ni mislila samo na očeta. Mislila je tudi nanj, kateremu je podarila svoje sree... V svoji deviški sramožljivosti sicer ni izrekala njegovega imena, ali mislila je nanj...

Avstrijski zistem.

(Iz govora poslanca Jurija Biankinija v zbornici poslancev dne 4. novembra 1901.)
(Zvršetak.)

Način, kakor so v deželnem zboru Štajerskem postopali z vprašanjem uravnave Pesnice in Sotle, toli važnim za kmečko prebivalstvo spodnjega dela dežele, je najprej pričevalneja ilustracija mišljenja večine te korporacije nasproti tako opravičenim zahtevam Slovencev.

Istotako je z vprašanjem toli potrebne ustanovitve slovenske meščanske in slov. poljedelske šole. Deželni zbor in deželni odbor se vedeta naravnost žaljivo.

Zares, Slovenci Spodnjega Štajerja imajo ves razlog za ogorčenje in do opravičenih tožeb in le strmeti je, da vlada, ki je dobro informirana o žalostnih razmerah na Spodnjem Štajerskem, ne stori ničesar k temu.

Gospoda moja! Prehajam k zaključku in opažam, da vspricho vseh od mene opisanih razmer v deželah, v katerih bivajo Hrvatje in Slovenci, v oči gled stari skušnji in zadnjim škandalom v Litovlu, Trstu in Kopru — kjer je zboroval deželni zbor istrski — ter v Zadru, vsi mi Slovani moramo in smemo prihajati do tega jedinega sklepa: Avstrijska vlada nima za nas nobenega zmisla za pravičnost! Avstrijska vlada izdaja tudi najvišje državne interese, daleč ni Slovanom pravična!

Kaj preostaja torej Slovanom?

Gospoda moja! Lepa, stara pesem je vedno nova in mi si jo moramo dobro priučiti za vedno: Slovani na severu in na jugu morajo iskati in najti moči v sami sebi, da se bodo solidarno branili proti skupnim sovražnikom, naj bodo isti v vladnih krogih ali izven istih! Jeden za vseh, vsi za jednega!

Mi si moramo zložno prizadevati, da brez obotavljanja odpravimo vse krivične vlade, ki delajo proti nam in z našimi sovražniki, bodi odkrito ali s prikritim hinavstvom, da bi tlačenje nas ovekovečili. Ako ne, ostanimo raje doma!

Gospoda moja! Če kedaj, zbok našega jedinstva in naše odločnosti, pride na krmilo v resnici pravična vlada, potem nehamo mi

V duhu je gledala tudi njega, ki jo gotovo išče. Podobi očeta in izvoljenca sta jej bila skupno pred duševnim očesom, nerazločljivo, kakor da si enega sploh ne more misliti brez drugega... Pa saj sta oba skupno sestavljala nje življenje, nje nade, nje veselje, nje srečo, nje bodočnost...! Vedela je, preživje se je zavedala, kako oba obupujeta, kako jo iščeta, kličeta... saj je vedela, kako neizmerno jo ljubita oba.

Marki je sedel poleg nje — brez čutno, kakor da ga vse to nič ne briga, kakor da solz, ki močijo lice obupane devotke, ni izvabilo njegovo zločinsko početje! Da je imel le še zadnjo iskrico človeškega čuta v sebi, pogled na te solze bi ga moral žgati v dušo kakor da pada žerjavica nanjo: morala bi se mu ganiti vest... čut usmiljenja...!

Konja sta dirjala dalje, kočija je drdrala dalje, jezdeca ob strani sta tiho, nemo jahala dalje, kakor da opravljata najčastnejšo dolžnost. Vse je bilo neobčutno, kakor je bilo neobčutno okamenelo sree markijevo... Sama, sama, brez besede tolažbe, brez iskric nade, je morala nositi neizmerno gorjé, divjo ból v svoji mladi, ranjeni, razmesarjeni duši...!

Marki se je še naslajal na tem nenavadnem prizoru. Zanj je bil to le »interesant-

Slovani Avstrije biti parije; taji tedaj pride tudi za Avstrijo dan odrešenja.

Ta dan mora priti in pride tudi, čim Avstrija najde svojega moža, resničnega državnika! Največa nesreča za Avstrijo je bila in je, da ima veliko pomanjkanje na državnikih, ki bi bili imeli poguma v to, da bi bili pravični vsem raznim narodom monarhije, da bi spoštovali prava istih, in da bi monarhijo samo doveli zopet in jo vzdržali na stari, naravni, federalistični podlagi.

Gospoda moja! Tudi mi Hrvatje v Dalmaciji, Hrvatski, Slavoniji, Bosni in Hercegovini in povsodi v monarhiji, ne bi se nahajali v današnjem obupnem stanju, ako bi bila Avstrija spoštovala naše pravice in ako bi jih spoštovala sedaj, kakor nam je bila svečano obljubila, ko so v letu 1527. naši predniki Ferdinanda Habsburškega iz lastne volje izvolili kraljem vseh Hrvatov.

Ne, gospoda moja, mi nismo vstopili v to monarhijo, da bi bili sužnji, nismo vstopili, da bi trpeli hegemonijo družih narodov, da bi si dajali vsiljevati kakoršen si bodi državni jezik, ampak vstopili smo, da li v družbi z drugimi narodi ohranili svojo svobodo in svojo narodno in državno pravno ekzistenco.

Mi nismo prišli v to monarhijo, da bi na jedni strani služili kakor krma topovom, in na drugi strani da bi bili na grd in nehvaležen način izročeni potomcem junakov pri Villagošu, Custozzi in Visu!

Mi hočemo živeti pod krili Habsburžanov, ali kakor svoboden in združen narod! In zato zahtevamo ujedinjenje vseh hrvatskih dežel v možno jednotno kraljestvo, sposobno za upiranje vsem vnanjim eventualnostim. Mi zahtevamo uresničenje našega državnega prava.

Ker pa se sedanja vladakaže ne le nenaklonjeno temu, da bi vsaj resno mislila na uresničenje našega državnega prava, katero državno pravo je vendar najdražji ideal pred očmi hrvatskega naroda, ampak nam noče privoliti ni najelementarnejih jezikovnih pravic in tolerira najbrutalnejše nasilstva proti nam, in ker sedanja vlada brezbržno gleda tudi na naše gospodarsko propadanje in žrtvuje celó tujim državam najvišje koristi naše, ne moremo mi Hrvatje stranke pravašev gojiti do nje nikakega zaupanja in bomo torej v znamenje protesta glasovali proti proračunu. (Viharna

ten doživljaj«, ki si ga zabeleži poleg neštevilno drugih iz grešnega, razkošnega življenja svojega. Kaj je cvetka na parobku? Človek si jo utrže, se malce raduje na nje pisanih barvah, se naslaja nekoliko na nje vonju... in potem jo vrže ob tla, stopi nanjo z nogo in gre dalje in — išče druge cvetke in jih meče ob tla in gazi... Tako si tržejo cvetke grešniki, kakoršen je bil marki, ne mené se za tragedije, ki jih puščajo za sabo, za strta srca, za uničene ekzistence...! Markiju je bila tudi Lavra le cvetka, na katero je nalletel na skrivnem parobku... Utrgati si jo hoče, naslajati se na njej, in potem — iskati si druge!

Poželjivo je počival njega pohotni pogled na divni, sveži prikazni. Saj je bila tako krasna, tako dehteča, tako mamljiva v vsej žalosti svoji. Divje je markiju plamtela strast; iskrla je iz plamtete očesa... Blago, plemenito čustvo je zamrlo v njem, usmiljenja ni poznal... ali v bitstvu njegovem je vibriralo od strasti, od požuljenja. Ali ob vsem tem se je vedel premagovati, da je kakor hladen računar imel vedno pred očmi svoj peklenski načrt. Vnanje miren je točno in previdno nadzoroval vsako kretnjo njeno... (Pride še.)

PODLISTEK

12

Za dežjem solnce sije.

— Povest iz prejšnjih stoletij; prevel Bukovič.

V valovju čustev, ki so pretresala vse bitstvo Lavrina, je zopet nadvladal gnus in stud; zakrivil si razžarjeno lice z rokama, je rekla, očitno kazaje vse zaničevanje svoje:

— Proklinjal vas bo kakor vas proklinjam jaz; proklinjal bo trenotek, ko ste stopili v našo hišo... Marki, če imate le še sled človeškega čustvovanja v sebi... ne, ne prosim vas usmiljenja za-se: njega, sivolesega očeta mojega, usmiliti se... Vaš čin z menoj — čujte, čujte, ako ste človek — ga ubijte! Če se mu ne povrne skor, on ne preboli tega udarca! O Bog, je-li res, da hočete biti morilec, je-li res, da si hočete omadeževati svoje ime s krvjo dobrega starčka, ki v življenju svojem ni storil nič slabega — ni vam, ni nikomur drugemu?! Ali si hočete res obremeniti vest s takim zločinstvom?!

In tako je začela zopet prositi, a bolj v omami obupa, nego pa hoté in proračunjeno... Saj je morala vedeti, da tu ne najde usmiljenja, da je zastoj apelirati na vest, kjer — je ni!

pohvala in ploskanje. — Govorniku so čestitali od mnogih strani.)

Politični pregled.

V TRSTU, dne 15. novembra 1901

Državni zbor. (Zbornica poslancev.)

Finančni minister Böhm-Bawerk je predložil zakonski načrt glede olajšav hišam s ceninami in zdravimi delavskimi stanovanji. Poslanec Klofač je predložil nujni predlog, naj se uvedejo natančne preiskave, o premoženju »mrtve roke« in posebno vseh avstrijskih samostanov. Poslanec dr. Licht je predložil interpelacijo glede agitacij na Ogerskem proti uporabljenju avstrij. premoga, poslanec F o f t pa interpelacijo, v kateri se zahteva, naj se takoj izpustita iz zapora rezervista dr. Ostadal in Buna, ki sta bila od vojaške oblasti zaprta radi tega, ker sta se na kontrolnem shodu odzvala v češkem jeziku v besedo »zdec«, mesto v nemškem, kakor poznano zahtevajo vojaške oblasti. Na to je zbornica nadaljevala razpravo o nujnem predlogu maloruskega poslanca Romančuka glede nepravilnosti o deželnozbornskih volitvah v Galiciji. Ministerski predsednik dr. Körber, ki je branil uradnike, je obljubil, da slušanje, navedene v predloženih pritožbah, natančno da preiskati.

Zbornica je potem prešla v razpravo o predlogih, tičočih se verskih kongregacij, ki so se iz inozemstva preselile v Avstrijo. Nemški nacionalec poslanec Erl er je opozoril na zakon o kongregacijah, ki so ga uvedli na Francozskem in ki da je v prvi vrsti naperjen proti onim redovom, katerim je namen politična agitacija, ne pa proti onim, ki izvršujejo milosrčnost. Posebno je oni zakon naperjen proti jezuitom, katerih moč da je preveč narasla.

Poslanec Eisenkolb je govoril o rimskih papežih. Med 263 papeži je bilo do sedaj 223 Italijanov! Kako naj bi se to razlagalo, ako ne s tem, da so oizvolitvi papeža odločilni politični motivi?! Od leta 1523 naprej ni bilo več nobenega neitalijanskega papeža. Govornik je govoril potem o jezuitih ter o bivši papeževi državi, kjer da se je dogajalo največ umoritev in je bilo razmerno največ neakonskih otrok. Proslavljal je potem veliki napredek v Rusiji in v protestantskih državah, katere niso pod papeževim uplivom. Omenjal je, da so bili jezuiti že 30 krat izobčeni iz raznih držav, dalje, da se za časa protiavstrijske ustaje v Italiji laški duhovniki v »spovednicah« nagovarjali avstrijske vojske, naj se spuntajo proti Avstriji! Ko je poslanec Eisenkolb čital neke odstavke, ga je podpredsednik opozarjal, da ni dovoljeno čitati. Vsled tega se je vnel prepir med Vsenemci in podpredsednikom. Vsenemci so pretili, da predložijo 22 nujnih predlogov, ako se jih razdraži in je pozneje, ko se je nadaljeval prepir, poslanec Stein res predložil jeden nujni predlog z besedami: »Evo, gosp. predsednik, tukaj je jeden nujni predlog! Ta je prvi, predložimo pa jih še 21, ako ne boste tih!«

Na to mu je Žaček odgovoril: »Kaj mene to briga, predložite jih 30, ako vam je drago!« Ko se je pozneje prepir polegel, je Eisenkolb nadaljeval in zavrnil svoj govor se zatrdilom, da gibanje »Proč od Rima« moralno prerodi Avstrijo. Zatem je bila seja zaključena. Po zaključku se je posl. Stein prosil Žačka oprostjenja radi žaljivih izrazov, katere mu je bil rekel le v jezi. Prihodaja seja bo v tokcu.

O položaju. Priznati moramo, da nismo bili prav točni in natančni, ko smo včeraj govorili o »povabilu« Vsenemcev do nemških strank na skupno akcijo proti češki tehniki na Moravskem. Schönenerer ni pozval nemških strank kakor takih, ampak le člene teh strank. A ne vseh, marveč je izbral kakor je bilo njemu prav; najraje pa je s svojim »povabilom« počastil tiste, o katerih je vedel, da jim to — ne bo ljubo! (Le od krščanskih socialistov ni nikogar povabil.) Že ta moment priča, da Schönenererju in njegovim Vsenemcem je bilo le do tega, da druge nemške poslance spravijo v zadrego, da jih: ali prisilijo, da padejo pred njimi na kolena, ali pa da jih postavijo v neugodno luč pred volilec, da jim je bil torej glavni namen: agitacija! In da je temu res tako, priča fakt, da je to že dovršena stvar, ki se torej ne da več preprečiti, proti čemer kliče Schönenerer na skupno akcijo!!

Človek, ki ima normalne pojme o lojalnosti, bi menil seveda, da so doučni s povabilom — počestveni nemški poslanci že iz

ozirov do drugih nepovabljenih, torej žaljenih poslancev-tovarišev, odklonili povabilo. Slabo jih poznate! Vai — izvzemši liberalno veleposilstvo — so prišli dne 12. t. m., vsi so se izjavili in glasovali za akcijo, katero jim je diktiral g. Schönenerer. Vsprejeli so namreč predlog, da ne pripuste v proračunsko razpravo onih postavk, ki se tičejo češke tehnike v Brnu.

Ti dogodki so sila važni, ker je možno na njihovi podstavi presojati situacijo, v kateri se nahaja gosp. Körber. Pomislimo le! Nemški liberalni, ali — kakor se imenujejo — ustavoverni veleposilstniki, ki so bili dosedanji nemški skupnosti v največjo moralno zaslobo, so odklonili in niso prišli in se niso odzvali povabilu ter so se s tem sami izključili iz najnoveje, od g. Schönenererja narekovane nemški gemeinbürgschaft. Krščanskim socialistom pa je vitez Jurij že a priori postavil stolček pred vrata. Istotako je del poslancev iz ljudske stranke in del naprednjakov proglasil nevednimi!! A gospod Körber je stavil v svoje račune ravno skupnost teh nemških strank!! Tako izrazito nemški in germanizatorični vladi, kakor je Körberjeva, treba neizogibno, da more absolutno, brezpogojno računati na vse nemške stranke in mora — ako se hoče vzdržati — biti gotova, da bodo te stranke jemale ozir na položaje njeno in na težave, s katerimi se mora boriti. Take jednotnosti, homogenosti in — samozatajevanja ni med nemškimi poslanci, marveč je to družba, ki je — v strahu pred Vsenemci — na licitaciji, kdo bo — zahteval več! Grof Clary je odpravil jezikovne naredbe in storil krivico Čehom. Je-li to potolažilo Nemce?! Kaj še! In če bi vlada sedaj prav izposlovala, da se napravi črta preko najvišjega sklepa od 19. septembra 1899, s katerim je bila odredjena ustanovitev češke tehnike v Brnu — menite le, da bi potem Vsenemci (in radi njih tudi drugi Nemci) mirovali?! Kaj še! Kaj še! Uresničenju jedne zahteve bo sledilo stavljanje druge še drznejše zahteve — ad infinitum! Kam naj dovede to v državi, ki ni nemška?! Kam naj dovede tako nasilje na naravi?! Tudi Körber, pa naj je še tak Nemeec notri do mozga, pa naj še tako soglašal s Schönenererjem, si ne bo mogel dovoljevati vsega in se bo mogel enkrat zaustaviti v ustreznju vsaki zahtevi Nemecev, gnanih od šibe Schönenererjeve... Čim pa bo hotel res kaj odreči, imel bo Nemece proti sebi.

Gospod Körber je torej svojo hišo postavil na pesek, ako je menil, da Nemci, ko bo ustreženo vrsti gotovih zahtev njihovih, odnehajo in zapričeno politiko pomirjenja. Tudi ko bi bilo v Schönenererju dobre volje za lojalno podpiranje kake vlade, je pa z izključenjem precejšnjega dela poslancev iz nove, od njega dekretirane nemške falange, tudi numerično oslabil tisto nemško parlamentarno tvorbo, ki naj bi bila jednota — Körberju na razpolago. Ali te lojalne volje ni, ampak — kakor rečeno — je nasprotno. Kako so Nemci sicer pripravljene za sprejemanje, a nočejo ni čuti o tem, da bi tudi žrtvovali, na to kaže že sklep, da bodo vse stranke, ki so se po svojih členih poklonile Schönenererju, glasovale proti dispozičeskemu fondu... In gospodu Körberju se utegne zgoditi, da po zaslugi onih, katerim na ljubo tako rekoč jermena reže iz slovanskega mesa, doživi prav občutno politično nezaupnico, ako ne bodo zopet slovanske stranke tako — pametne, da pozabijo na dobljene bunke in izvrše na vladi samaritansko delo!!

E, e, med proračunsko razpravo morda bo na slovanski strani marsikaka prilika za škodoželje. Gospod Körber se je pošal na visečo ravan umikanja pred Schönenererjanci in sedaj ne preostaja družega, nego teči neprestano niz-dolu...

Zakon o stanovanjih za delavce. V včerajšnji seji zbornice poslancev je vlada predložila načrt zakona, s katerim se bistveno spreminjajo določila zakona od 9. februarja 1892. drž. zak. št. 37. v interesu bolj intenzivnega povspesevanja namena, ki ga ima rečeni zakon, to je, gradnje zdravih in cenčnih stanovanj za delavce. Ta reforma sestoji v finančnopravnem pogledu v razširjenju 24-letnega oproščanja od davka tudi na poslopja, podvržena hišnorazrednemu davku, znižanju ekvivalenta na pristojbinah, ki ga je plačevati za delavske hiše, od 3% na 1½%, kakor tudi o pripoznavanju olajšav pridobitni po § 85. v davč. zak., tistim družbam, ki se po svojih pravilih bavijo z gradnjo delavskih hiš in dajanjem istih v najem.

V isti namen se odpravi tudi določilo, po ka-

terem se olajšave pripoznavajo le v slučaju, ako e je stanovanje dalo v najem, ne pa, ako se je prepustilo brezplačno; in se odpravi omejitev, da so olajšave dopustne le za javne korporacije in za delodajalce kakor graditelje. — Istotako je odpravljena omejitev zneska namenske v meri prostorov stanovanja in bo odslej graditeljem hiš prepuščeno, da bodo tako določali najemnino, da obrestovanje gradbenega kapitala za vse poslopje ne bo presevalo v dotičnem kraju navadne obrestne mere za več nego 0.2-0.5%.

Bistvenega pomena so tudi tista mnoga določila v načrtu zakona, v katerem so navedeni pogoji, potrebni v zdravstvenem in nravstvenem pogledu, da se pripoznajo olajšave. Tu sem spadajo določila o prireditvi in uravnavi delavskih hiš in o omejevanju v rabljenju stanovanja samega, kakor na pr.: prepoved, oddajati postelje, ločenje spolov v prostorih, določitev minimalne in maksimalne mere stanovanjskih prostorov, izvrševanje hišnega reda in konečno uvedenje stalnega nadzovanja glede izvajanja socijalno-ekonomskih odredb ter priznanje neke primerne eksekucijske in kazenske oblasti nadzorovalnim oblastim.

Uvodoma omenjene razširjene olajšave se bodo dovoljevale le, ako bo poslopje za 50 let namenjeno za delavska stanovanja in za namene javne blaginje in so navadno morejo priznavati le za poslopja, ki se dovrše v 20 letih, začeni od časa, ko je ta zakon stopil v veljavo. V slučajih, vrednih posebnega ozira, se določila novega zakona morejo uporabiti tudi za delavske hiše, da uživajo olajšave po prejšnjem zakonu.

Zahteve Košutove stranke. V včerajšnji seji ogrske zbornice poslancev je pričela adresna debata. Posl. Košut je trdil, da adresa, katero je sestavila večina, hoče prikriti kralju pravo stanje v državi. Govornik je obrazložil na to glavne zahteve neodvisne stranke, katere so:

Ustanovitev narodne vojske, ustanovitev posebnega ogrskega ministerstva za vnanje posle; ustanovitev posebnih diplomatskih zastopstev za Ogrsko; samostojno carinsko ozemlje; ustanovitev narodne banke in naj se prične narodna trgovinska politika. (Ta seznam Košutovih zahtev ni ravno skromen.) Govornik je omenil, da si večina domišlja, da jej bo mogoče s pomočjo § 14. vzdržati sedanje razmerje z Avstrijo do l. 1907. Ali, ako bi se to tudi uresničilo, je-li ministerski predsednik prepričan, da bi druge države l. 1903. ob sedanjem stanju stvari hotele obnoviti trgovinske pogodbe z Avstro-Ogrsko.

Vojna v južni Afriki. Blizu Dovedama v Kaplandiji je dne 29. oktobra četa Burov napadla neki angleški transport, katerega je spremljalo 85 mož angleških kolonijalnih čet. Vnela se je bitka, v kateri sta bila ubita 2 angleška častnika in 12 mož. Buri so bili odbiti (?).

Neki Avstrijec, ki se je pred kratkim povrnil iz Johannesburga, je izjavil proti nekemu angleškemu novinarju, da bo vojna v južni Afriki trajala najmanj še 6 mesecev. Tem šestim mesecem bodo sledili za Bure 4 neugodni meseci. Ako se Buri vzdržijo te štiri mesece, trajala bo potem vojna še vso prihodnjo zimo (l. 1902-1903.)

Tržaške vesti.

Izjava. Vsled enoglasnega odborovega klepa izreka podpisano veleuč. gospodu dru. Otokarju Rybářu popolno zaupanje in zahvalo na njegovem delovanju narodu našemu v prid!

Trst, 14. novembra 1901.

»Delalsko podporno društvo«:

Matko Mandić, Fran Godnik,
predsednik. tajnik.

Sedaj imajo! Poziv! List »Edinost« je takoj meseca marca naznanil, da je politično društvo »Edinost« postavilo svojega uradnika, ki bo pisal našim ljudem vsakovrstne prošnje in dajal vsa potrebna navodila! Toda mnogokateri naših se ni brigal za to objavo in je drugod iskal sveta in pomoči ter šel na led. Magistratoveci so pritiskali od ene strani, češ, ako delate slovenske prošnje za pridobitev domovinske pravice, vam jih magistrat zavrne in gotovo ne dosežete svojega namena. In bilo je takih »naših zavednih pisarjev«, ki so ljudstvu razlagali evangelje slično onemu magistratovec in tako smo doživeli, da je veliko našincev »ložilo laške prošnje!

Zgodilo pa se je, česar smo že v naprej pričakovali z vso gotovostjo: magistrat je namreč zavrnil vse prošnje brez izjeme!

Stranke si sedaj ne upajo k nam, ker — no, ker jih je malce sram, da so se pustile opehariti in tako trpi stvar — trpijo naše revne občine!

Pozivljam torej vnovič vse one, katerim so bile prošnje zavrjene, naj ne iščejo nobenih zakonitih pisarjev, ampak naj se kar obračajo do urada političnega društva »Edinost« kjer se izvrši boj do konca, to je, dokler ne zadobimo, kar nam gre!

Metla I.

Sleparji! Od raznih strani se nam poroča, da so lahoni pobrali več kron in celo goldinarjev v namen, da napravijo strankam prošnje za pridobitev domovinstva. Nekateri teh lopovov pa so kar shranili denar, ne da bi bili sploh kaj napisali, dočim so drugi spisali in vložili prošnje, toda brez — »Domovnic«!

Stranke (in to največ naših) so tu dvakrat oškodovane. Prva škoda je bila ta, da so bili osleparjeni za več ali manje svote; druga pa, da se je s tem zavleklo rešenje njihovih prošenj!

To so tisti »civilizovani« lahonski sleparji, ki se našincem predstavljajo kakor nekaki — uzor-poštenjaki in katerim naše ljudstvo še vse preveč veruje in zaupa! Pozor torej tudi na to vrsto sleparjev!

Oh, Slovenci, Slovenci, kedaj se vi zbudite?! Dan na dan mi prihajajo novi dokazi, kako mnogim tržaškim in drugim v Trstu bivajočim Slovencem primanjkuje narodne odločnosti. Po trgovinah opazujem, kako trgovci (s častnimi izjemami) skrivajo slovenske proizvode, kakor n. pr. užigalice družbe sv. Cirila in Metodija, cikorijo, voščilo itd.

Kedo je temu kriv? So-li krivi trgovci, ali smo krivi mi, ki jih premalo podpiramo?! Moje menenje je, da smo krivi največ mi, ker, ako bi naši trgovci vedeli, da imajo maso slovenskih odjemalcev za sabo, bi ne imeli straha pred — tujcem! Mesto da zahajamo kupovat k našim nasprotnikom, ki nas v zahvalo zmerjajo se ščavi, oprimo se tistih naših, ki prodajajo slično blago po istih cenah! Tako bomo imeli vsaj pravico zahtevati od našincev, da stopijo v odkrit boj za nas, ki jih podpiramo! Trgovci naši pa naj skrbe za dobro blago in poštene cene in pa za nekoliko več reklame!

Oglejmo le Žide, kako razglašajo svoje trgovine in kako neprestano priporočajo svoje — premnogokrat ničevredno blago! Ali jedno bi priporočal trgovcem in kar je »Edinost« ravno včeraj prav dobro povedala. Odjemalceem naj velja geslo: Svoji k svojim!! trgovcem in obrtnikom pa: Svoji za svoje! — Ta »za svoje« naj se sosebno izraža v primernih cenah, solidnem blagu in točni postrežbi!

X.

Veselica »Danice«. V nedeljo dne 10. t. m. je kontoveljska »Danica« priredila v dvorani gospodarskega društva veselico s petjem, godbo na lok, igro, deklamacijo in plesom. Kakor razvidno je obsegal vsopred mnogo zanimivih točk, ki so se vrstile, menjaje se med seboj, in izvajale prav prijetno za oko, uho in srce. Glavne točke — petje, izlasti pa Vilharjeva »Domovina« — so jako uga-jale občinstvu po lepih in izbranih komadih, a posebno še radi točnega in nijansiranege izvajanja od strani pevskega društva. Pevci so pokazali, da znajo pevati s čutom; neumorni pevovodja g. Jaka pa je pokazal, kako suvereno zna vladati svoje pevce, ki so kar najpozorneje sledili njegovemu vodstvu. In baš na to stran se v mnogih pevskih družtvih mnogokrat in prerado greši. Vrhu tega pa ima »Danica« nekaj posamičnih izbornih glasov; med temi treh posebno omeniti baritona, katerega smo čuli opetovano v več solih in prvega tenorja, ki se glede moči precej strinja z zborom, ali vendar ni isto, kakor če je vsaki glas zastopan po več osobah. Zato bi bilo jako umestno če bi zbor »Danice« popolnajeval še en tenor.

Čuditi smo se morali izvajanju deklamacije »Hči na grobu matere«: gospica Ivanka Guštinova je tu, kakor tudi v igri, pokazala svoj pravi talent za oder. Ta gospica se je prikupila vsakemu poslušalcu, posebno s prijetnem jej glasom.

Igro »Pol ure oficir« so domači diletantje prav lepo izvajali, posebno se je odlikoval sluga Janez (Mihelj Cijak).

Po veselici, ki se je zvršila v najlepšem redu in v splošno zadovoljnost, je sledil ples,

ki je trajal do 2. v jutro. — Pohvaliti treba tudi vojaški orkester, ki je tako krasno aviral.

Veselic se je udeležilo tudi »Slovansko pevsko društvo«, ki je se svojim krasnim petjem kar očaralo hvaležne poslušalce. To društvo je res hvalevredno, ki tako vstrajno goji našo prelepo pesem ter nas z njo navdušuje, toliko v mestu, kakor po okolici.

Tisti.

Ali ste čuli, gospoda italijanska in slovenska! Nemško nacionalni »Grazer Tagblatt« pravi, da se laška univerza nikakor ne sme ustanoviti v mestu, ki je določeno, da postane južnonemško pristanišče!

Cenilne komisije za osebno dohodarino. V zmislu §§. 181 in 184 zak. od 25. oktobra 1895. drž. zak. št. 220, zadevajočega volitev stalnih udov v cenilne komisije za osebno dohodarino, se naznanja, da bodo volilni listi od cenilnega okraja št. 1 (mesto Trst) in od št. 2 (tržaška okolica) izloženi davkoplačevalcem na ogled za eventualne pritožbe proti istim: na tukajšnji c. kr. davčni administraciji soba št. 124. od 3. do incl. 10. dec. 1901 v uradnih urad od 9. predpoludne do 2. popoludne.

Drobne vesti. Nesreči. 54-letni mizar Andrej Žerjal, stanujoči v ulici del' Salice, moral si je iskati zdravniške pomoči, ker si je na delu polil po roki vrelega li ma in se je hudo opeknel.

— 33-letni Ivan Nussdorfer, stanujoči v ulici Rigutti, je padel včeraj na svojem delu in se močno poškodoval. Pomoč je dobil na zdravniški postaji.

Tatvine. Včeraj so aretirali v svobodni luki 23-letnega Mihaela N., ker je z Lloydovega parnika, vkrcanega v svobodni luki, ukradel 6 kg. suhega grozdja. Moža so odvedli v zapor.

Ravno tam so pozneje aretirali težaka Alojzija P., ker si je napolnil žep z nesvojim sladkorjem. V ulici Tigor so mu menda izpraznili žep.

Karolina Bjeker in Antonija Žerjal, stanujoči v ulici Ponziana št. 7, sti ovadili na inšpektoratu pri sv. Jakobu, da so ima nepoznani in nepovabljeni gostje došli v stanovanje in jima odnesli 11 platnenih rjuh, vrednih 110 K.

Konj, ki vodi moža. Delavec Anton Metlika in Fran Senčič, oba iz Trsta, šla sta pred sinočnjim po ulici S. Francesco, ko jima je prišel nasproti neki pijani mož, ki je vodil konja za uzdo, ali bolje rečeno: konj je vodil moža. Ta dva moža sta vprašala pijanega moža s konjem, kam da vodi sedaj to živali? Mož, ki je zavžil preveč alkohola, jima je odgovoril, da sam ne ve, kam?! Ko je eden od naše dvojice izjavil, da na tak čin slabo odpravi, je mož popustil konja in odšel. Naša dva znanca sta prijela živali in jo odvela na inšpektorat v ulico Chiozza. Tu sta stvar povedala inšpektorju in ta je dal konja v neki hlev, kjer se nahaja še sedaj.

Zgubljenonajdeno. Gospa Marija Banel, stanujoča v ulici dell' Asilo št. 5, je izročila včeraj na policiji neko suknjo, katero je nje sin te dni našel na ulici.

Marijo — begun. Delavec Anton Zenaro, stanujoči v zagati sv. Silvestro št. 1, je ovadil na direkciji policije, da mu je njegov 18-letni sin Marijo pobegnil iz hiše in da ga sedaj ni od nobene strani. — Mladenič se je oddaljil iz stanovanja v ponedeljek zjutraj, kakor po navadi, ko je imel iti na delo. Od istega časa ni ga videti več. Pozneje je izvedel oče, da sin isti dan ni šel delat. O tem begu so obveščeni vsi mestni inšpektorati.

Iz-pred naših sodišč. Včeraj se je vršila raprava pred tukajšnjim deželnim sodiščem proti 42-letni Ivanki Puzer iz Krkave (občina Pomjan), obtoženi radi zločina sleparije. Ker pa jej niso mogli dokazati tega zločina jo je sodišče oprostilo.

Pred istim sodiščem in zbok obtožbe radi sličnega čina se je vršila razprava proti 20-letnemu Ivanu Kontiču iz Sv. Marka pri Kopru. Tudi on je bil oproščen.

Dražbe premičnin. V soboto, dne 15. novembra ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica Montecucco 7, hišna oprava; ulica Ponziana 1, hišna oprava; ulica Ghega 8, steklene omare in ure; Roccol 624, konji in vozovi; ulica Farneto 27 in ulica Ireneo 1, hišna oprava; ulica del Monte 10, 2 omari; Barkovlje, hišna oprava.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 10°.3, ob 2. uri popoludne 15°.0. C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 759.9 — Danes plima ob 9.43 predp. in ob 11.55 pop.; oseka ob 4.16 predpoludne in ob 5.10 popoludne.

Delalsko podporno društvo je v svoji seji dne 14. t. m. sklenilo izreči iskreno zahvalo slovanskim visokošolcem za njih energičen nastop ustanovitvi slovenskega vseučilišča v prilog ter poslati naučnemu ministerstvu peticijo v tem zmislu.

Odbor pevskega društva »Kolo« je v svoji seji dne 12. t. m. enoglasno sklenil izjaviti vrlim slovanskim visokošolcem zahvalo na energičnem nastopu za pridobitev slovenskega vseučilišča v Ljubljani ter odposlati naučnemu ministru peticijo v tem zmislu.

Kam pojdemo v nedeljo! Kakor smo že javili, priredi vrlo pevsko društvo »Adrija« v Barkovljah prihodnjo nedeljo, t. j. dne 17. t. m., svojo veselico v veliki dvorani »Narodnega doma«. Marsikdo izmed slav. občinstva poreče, da je vsako nedeljo veselica v Barkovljah in da kaj bo vedno hodil tja! Ali pomisliti treba, da je dvorana v barkovljanskem »Narodnem domu« še jedini prostor, v katerem naša mestna društva prirejajo svoje veselice in zabave, in da, ako prihajajo mestna društva v to dvorano, še ni rečeno, da prihajajo na veselice »Adrije«, ampak prihajajo — na svoje veselice. A ravno zato, ker so Barkovljani s svojimi lepimi prostori vedno na uslugo vsem narodnim društvom in sta njihovo rodoljublje in požrtvovalnost vse hvale vredna, je v tem večjo dolžnost rečenim društvom, da povrnejo v nedeljo Barkovljanom milo za drago!!

Delavsko konsumno društvo pri sv. Jakobu vabi svoje ude na posvetovanje, koje se bo vršil v nedeljo ob 4. uri popoludne v društvenih prostorih.

Odbor.

Vesti iz ostale Primorske.

× Deželno zborke volitve v Istri. Volitve volilnih mož so se že začele. Sinoči po zaključku lista smo prejeli iz Podgrada brzojavko, da so se volitve volilnih mož tam vršile ob veliki udeležbi ali povsem mirno. Izvoljenih je enoglasno 15 naših volilnih mož.

Jako razveseljiva vest prihaja iz Lovrana. Tudi tam je zmagala hrvatska stranka, izvolivši 4 volilne može. Kdor pozna razmere, kdor gleda peklensko delovanje Krstičevo, ki tudi Lovranu posveča svojo posebno pažnjo, bo z iskrenim zadoščenjem pozdravljaj to sporočilo.

V Brtonigli je izvoljenih 5 italijanskih volilnih mož.

× 500 kron za družbo sv. Cirila in Metoda v Istri. Dični hrvatski rodoljub gospod dr. Andrič je dal tiskati svoje predavanja o slavnom hrvatskem pesniku Maruliču ter je dohodek iz razprodaje naklonil prepotrebni družbi sv. Cirila in Metodija za Istro. Odbor, ki si je nadel važno nalogo, da te »Maruličeve spomine«, razširi, je razprodal te knjige v treh dneh za 500 kron in je ta znesek odposlal istrski družbi. Hrvatski rodoljubi onkraj Sotle so dokazali zopet s tem činom, da imajo srce za zapuščenega trpina Istrana!

To je najplemenitejši in za sedaj najnужnejši način izkazovanja naše solidarnosti!! Hvala in slava!!

Vesti iz Štajerske.

— Oče — morilec svojega sina iz obupa. Pred porotniki v Gradcu je bil te dni obsojen na smrt na večalah neki 46-l. delavec, ker je umoril svojega sina pohabljenca v skrajnem obupu, ker ni imel, da bi dal kaj jesti svojemu sinu, a v kak zavod ga tudi ni mogel spraviti. Ko je šel se sinom iz Deutsch-Landsberga, je odvel sina na skrivni prostor, mu zamašil usta z ilovico in ga, ko se je nesrečno bitje zadušilo, pokopal.

— Cvetoč vijolico in cvetoč zim zelen so našli v Lepenju vasi pri Mozirju na planem. Martinova gos ob dišavi vijolice! To je pa že izreden dogodek.

— V Slovenjem Gradcu so zadnjo nedeljo blagoslovili nemško šolo. Na ta — kulturni praznik so si naročili od vseh vetrov — kričačev. Med njimi je bil tudi neki gospod, ki je na nemškem strankarskem shodu v Mariboru rekel, da slovenski kme,

ni pošten. Dobro je le, da je slovenski kmet prepošten, da bi ga taki — gospodje sploh mogli žaliti!

Vesti iz Koroške.

V Celovcu je začela delovati mlekarica. 75 zadržnikov pošilja mlekarici vsaki dan 1500 litrov mleka.

Za lovce. Iz Bilčovasi poročajo »Miru«, da so na lovu gosp. Ahaca dne 28. m. m. ustrelili jako lepega planinskega orla, ki meri v razprostrti peruti 2 metra 30 centimetrov.

Književnost in umetnost

Anton Foersterjeve »Cecilije« je pošel sedaj tudi drugi del in se torej ne more več naročevati. Družba sv. Mohorja preskrbi pa ponatisek tudi tega dela, in sicer s popravljenim besedilom itd., da se bo ponatisek drugega dela vjemal s ponatiskom prvega. — Ponatis »Cecilije I. del« pa je zdaj dobiti v družbini tiskarni. Najboljše je, da se o naročilih pošlje denar takoj z naročilom. Kdor je to knjigo naročil, a denarja še ni poslal, naj to stori sedaj, in se mu potem takoj dopošlje. »Cecilije I. del« velja: za ude broširan iztis 1 krono, v prt vezan 1 krono 80 st., v polusnje 2 kroni. Za neude in po knjigarnah broširan iztis 1 krono 40 st., v prt vezan 2 kroni 20 st. v polusnje 2 kroni 40 st. Poštne je za posamične pošiljatve plačati 30 st.

Proslava 400-letnice hrvatskega pesništva. Te dni slavi bratski hrvatski narod 400-letnico svojega umetnega pesništva. 400 let je že minolo, odkar je prvi hrvatski pesnik, Marko Marulić, spisal prvo hrvatsko umetno pesem »Judita«. Marulić je bil ve-leučeni mož in navdušen hrvatski patrijot; bolelo ga je, da je bil ob njegovem času hrvatski jezik tako zapostavljen za drugimi jeziki, posebno po latinskim, katerega se je posluževala takrat vsa omikana hrvatska družba. Marko Marulić je bil prvi, ki je svojim rojakom in svetu pokazal, da je tudi hrvatski jezik popolnoma sposoben za izražanje viših idej in vznešenih čutov.

V terek so se pričele slavnosti njegove 400 letnice. Ves Zagreb je bil v zastavah, gostje so prihajali od vseh strani, med drugimi tudi iz Dalmacije in iz slovenskih pokrajin. Od Slovencev so se udeležili te slavnosti: župan ljubljanski g. Ivan Hribar, pisatelj g. Fran Govekar, podpredsednik »Matice Slovenske« g. Peter Grasselli, g. prof. Pleteršnik, urednik »Lj. Zvon« g. A. Aškerc, urednik »Domu Sveta« g. dr. Lampe in več drugih. Proslava se je začela s predstavo najstarejše hrvatske opere Lisinskega »Porin«. Po predstavi je bil v dvorani »Kola« komers, na katerem je v imenu predsednika društva hrvatskih književnikov, bolanega Trnskega, pozdravil navzoče podpredsednik istega društva, gosp. Mažuranić. Za njim je govoril g. Grasselli, potem župan spljetski g. Milić, ki se je v svojem govoru radoval na zblizevanju Hrvatov in Slovencev. Dalje so govorili hrvatski pesnik Katalinić Jeretov, romanopisec Šandor Gjalski (Babić), dr. Lampe in slednjič še g. Gjalski, ki se je zahvalil vsem na udeležbi, na kar se je društvo razšlo.

V sredo zjutraj so si gostje ogledali ateliere hrvatskih slikarjev in kiparjev; potem je bila ob 10. uri zjutraj v zagrebški katedrali slovesna sveta maša na staroslovenskem jeziku v proslavo 400-letnice hrvatske književnosti. Po sv. maši se je dvorana »Hrvatskega Sokola« napolnila rodoljubnega občinstva, da prisostvuje slavnostnemu zborovanju, katero je v imenu gosp. Trnskega otvoril g. Vl. Mažuranić. G. Lj. Babić (Gjalski) je govoril o pomenu proslave, g. Milić o Spljetu, mons. Bulić o dobi Marulića. Ravnatelj hrvatske drame zaprebškega gledališča, g. Fijan, je deklamiral odlomek iz »Judite«, na kar se je zaključilo zborovanje s petjem pevskega društva »Kolo«. — Ob 3. uri popoludne se je občinstvo podalo na pokopališče, kjer je obiskalo grobove umrlih hrvatskih književnikov; pevsko društvo »Kolo« zapelo je tam nekaj žalostink. Zvečer je bila v gledališču slavnostna predstava in po predstavi pa komers v hotelu »Imperial«.

To lepo, divno, harmonično slavje je kalil jedino — madjaroški zistem. Vladni list »Naredne novine« ni uamreč ob tej priliki niti razobesil zastave, kar je provokacija in je povzročilo, da so vseučilišniki pred uredništvom tega lista priredili burne demon-

stracije in je bilo radi tega več vseučilšnikov zaprtih.

Daleč jo je res dotiral Hedervaryjev sistem na Hrvatskem, tako daleč, da se vladni krogi celo ob takih zgolj kulturnih dogodkih ne morajo vzdržati, da ne bi kazali svojih mrznje do hrvatstva.

Brzojavna poročila.

Francoska eskadra.

ATENE 14. (B.) Francoska eskadra pod poveljstvom admirala Caillarda je dospela v Siro in je menjala z grško eskadro pozdravne strele. Grško prebivalstvo je priredilo francozkemu brodogju simpatičen vsprejem.

Vojna v južni Afriki.

LONDON 15. (B.) »Times« javlja iz Midelburga dne 13.: Dva dni sem se prikazujejo Buri v veči bližini Kapstadta. 60 mož iz komanda, katerega so nedavno opazili pri Hopesfieldu, je udrla v Süđ Darling, vendar ni tega navala smatrati resnim, ker so oddelki angleških čet močni dovolj, da se morejo upirati sovražniku.

LONDON 15. (B.) Reuterjeva pisarna javlja iz Graaf Reinetha včerajšnjega dne: Povsoli je opaziti popolno spremembo v mišljenju nasproti zvezi Afrikanderjev, ker so nejevoljni radi tega, da jih je ta zveza le zavajala. Jeden najuplívnejših členov zveze Afrikanderjev in člen zakonodavnega zbora, Mith, da je izjavil, da se radi tega hoče umakniti iz zveze Afrikanderjev. Neki drugi uplívni člen zveze, John Elleil, da je voditeljem zveze očitaj, da izdajajo in zapuščajo svoje zaveznike. (No, če Angleži ne vedo pripovedovati družega z bojišča, nego »da« se to govori in »da« se ono sodi, če torej gospod Kitchener mora že poročati take čenčarije, potem se mora zdeti vsakomur, da si na bojnem polju Angleži te dni niso pridobivali lovorjevih vencev. Op. ur.)

Dogodki v Španiji.

BARCELONA 14. (B.) Ker je rektor vseučilišča odstavljen, vlada mej dijaki veliko razburjenje. Rektorja so odstavili, ker je izrekel neugodno sodbo o vojaških odredbah povodom zadnjih dijaških neuvitov. Dijaki so doposlali kraljici-regentini brzojavko, v kateri prigovarjajo odstavljanju. Pred uredništvu večih listov so bili pojavi študentov za avtonomijo vseučilišča.

kašlju, grlobolu, hripavosti, katanu, upadanju glasu, itd. itd. zahtevajte vedno

Prendinijeve paštilje

Čudovit učinek pri pevcih, govornikih, prepovednikih, učiteljih itd.

Dobivajo se v skatljicah v Prendinijevi lekarni v Trstu in v vseh tukajšnjih boljših lekarnah kakor tudi po celi Evropi.

Skatljica stane 60 stotink.

MIZARSKA ZADRUGA V GORICI

z omejenim jamstvom naznanja slovenskemu občinstvu, da je prevzela

prvo slov. zalogo pohištva

iz odlikovanih in svetovnoznanih tovarn v Solkanu in Gorici

Antona Černigoj-a

katera se nahaja v Trstu, Via Piazza vecchia

(Rosario) št. 1. (na desni strani cerkve sv. Petra).

Konkurenca nemogoča, ker je blago iz prve roke.

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst.

TOVARNA: Via Tesa, vogal Via Limitanea

ZALOGHE: Piazza Rosario št. 2 (šolsko poslopje) in Via Riborge št. 21

Velik izbor tapecarij, zrcal in slik. Izvršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.

Gene brez konkurenco.

ILUSTROVANI ČENIK ZASTONI IN FRANKO Predmeti postavio se na parobrod ali železnico franko.

Prodajalnica izgotovljenih oblek
„Alla città di Trieste“
 tvrdke
EDVARD KALASCH
 Via Torrente št. 34
 nasproti giedališču „Armonia“
 s krojačnico, kjer se izvršujejo obleke po meri in najugodnejših cenah. V prodajalnici ima tudi zalogo perila za delavski stan po izvenredno nizkih cenah. Izbor boljših in navadnih snovij.
VELIK IZBOR
izgotovljenih hlač za delavce
 kakor tudi blaga za hlače, ki se napravijo po meri.

PRVA TOVARNA
za čopiže in ščetke
Svetko D'Angeli
 TRST. - Via S. Antonio - TRST
 (nasproti Zennaro in Gentili).
 Specialiteta čopičev za zidna dela nepresežne trpežnosti. Bogat izbor ščetk, strojev za čiščenje parketov, metelj, metlice, ščetk od perja, palice za iztolči prah.
 Velikanski izbor mil, glavnikov, parfumov, listnic, novčark, mošnjikov itd.
Vse po jako nizkih cenah.
 V prepričanje se prosi blagohoten obisk.

100 do 300 goldinarjev
 zamorejo si pridobiti osebe vsakega stanu v vsakem kraju gotovo in pošteno, brez kapitala in rizika z razpečevanjem zakonito dovoljenih državnih papirjev in srečk. Ponudbe pod naslovom **Ludwig Oesterreicher** v Budimpešti, VIII Deutsegasse, 8.

Josip Bizjak urarski mojster v Trstu ulica Stadion 25. naznana slavnemu občinstvu, da je odprl svojo lastno delavnico za popraviljanje ur vseh vrst, bodisi žepnih najfinjših kakor tudi velikih stenskih; objubljuje, da si bo prizadeval zadovoljiti vsakogar, koji bi mu blagovolil dati dela, za kojega izvršitev tudi jamči. Za mnogobrojno podporo se udano priporoča.

Nova čevljarnica „Alla Corsia Giulia“ Fran Benčiča v Trstu ulica Giulia št. 3. Velika zaloga obuvava vsake vrste lastnega izdelka za moške, ženske in otroke. Blago vsake vrste: podpijati, usnje in pripadki so iz najboljših tu- in inozemskih tovarn. Izvršuje točno vsako naročbo po meri in najnovejši modji. Vsaka poprava se dogotovi v istem dnevu. Cene brez konkurence. Kože v vseh barvah.

Operatèr kurjih očes, (Kalistv) diplomovan specialista Giordani, ima svoj ambulatorij Via Stadion 3. I. ki je odprt od 9 predp. do 6. pop ob nedeljah in praznikih do 4. pop. Izvršuje odstranitev kurjih očes in zaraslih nohtov tudi v najbolj kompliciranih slučajih na poseben način in brez nikakoršnih bolečin. Cena za operacijo v ambulatoriju 1 krona, na domu 2 kroni.

Pekarna in sladničarna Jakob Jellen v Trstu, ulica Sette Fontane št. 13. priporoča 3 krat na dan svež kruh in velik izbor sladčic. Sprejema v pecivo bodisi testo za navaden kruh ali sladčice. Zaloga moke iz prvih ogerskih mlinov.

POVSOD
 tudi na najmanjših krajih se iščejo zmožne in pridne osebe katere bi prevzele neko zastopstvo ter si lahko vsak dan zaslužile
5-20 kron
 Ponudbe z utancnim opisom sedajnega posla poslati je pod „VERDIENST“ na H. Schalek na Dunaju, I., Wollzeile 11.

Fran Wilhelmov
odvajajoči čaj
 od
Frana Wilhelm
 lekarnarja c. kr. dvornega zalagatelja
 NEUNKIRCHEN (Spodnje avstrijsko.)
 Se dobiva v vseh lekarnah v zavrtku po 2 K. avst. velj.

Jaz Ana Csillag

Gospa Ana Csillag!
 Prosim, da takoj pošljete šest lončkov Vašega preskušenega mazila za raščo las na naslov:
Gospa grofica Cavriani-Auersperg
 Grad Gleichenberg pri Gradcu.

Blag. gospa Ana Csillag!
 Izvolite mi kretom pošte poslati s povzjetjem zopet 2 lončka Vašega izvrstnega mazila za raščo las. Spoštovanjem
Emilija pl. Baumgarten,
 Steyer.

Gospa Ana Csillag!
 Prosim Vas, da mi kretom pošte pošljete en lonček Vaše izvrstne pomade.
Ludv. vit. pl. Ljebig,
 Liberec.

Blag. gospa Ana Csillag!
 Vaše znamenite pomade prosi še en lonček
Crof Srečko Conrey,
 Dunaj.

Blag. Ana Csillag!
 Prosim Vam, da mi kretom pošte pošljete Vaše izvrstne lasne pomade dva lončka.
L. Schweng pl. Reindorf,
 c. kr. stotnika sopraga v Pragi.

Gospa Ana Csillag!
 Dunaj.
 Od Vas poslana mi Csillagova pomada je izvrstno delovala, in me veseli Vas obvestiti o tem, da siravno sem jo malo časa rabila. Radi izvrstnega delovanja ji bom toplo priporočala vsem prijateljem in znancem.
Adela Sandrock,
 gledališka igralka.

Vaše blagorodje!
 Uljudno prosim, da bi mi s poštanim povzjetjem doposlala en lonček lasnega mazila.
Gvido prof. Starhemberg,
 Kúpösd.

Blag. gospa Ana Csillag!
 Blagovolite mi Vašega preskušenega mazila poslati še 1 lonček.
Jaka Girardi pl. Ebenstein,
 Trient.

Blagorodna gospa Ana Csillag!
 Dunaj!
 Na ukaz Njene ekscelence gospe pl. Szögyenimarih prosim, da mi pošljete en lonček Vašega izvrstnega mazila za 3 gl.
 Sprejmite ob jednem zahvalo. Gospa grofinja se je o vspehu mazila izrazila jako pohvalno. Z odličnim spoštovanjem
Frida Gies,
 komorna gospa Njene ekscelence

Blag. gospa Ana Csillag!
 Dunaj.
 Prosim, da na spodnji naslov blagovolite poslati za ekscelenco gospo grofico Kielmansegg, namestnico na Dunaju. Gosp. ulice 6, 3 lončke pomade po 2 gl. za ohranjenje lasij, katera je izkazala dobre vspehe.
 Spoštovanjem
Irma Pletzl,
 komorna gospa Njen. ekscelence.

Blag. gospa Ana Csillag!
 Dunaj.
 Prosim Vas, da mi pošljete en lonček Vaše izvrstne pomade za lasi.
Grofica Vilma Metternich,
 Grad Rubein p. Meranu, Tirolsko.

Blag. gospa Ana Csillag!
 Pošljite mi po povzjetju 1 lonček Csillagovega mazila za raščo las kojega sem že imela.
 Spoštovanjem
Kneg. Hohenlohe roj. kneg. Solm.

Blag. gospa Ana Csillag!
 Prosim Vam, da mi Vaše slavno znane lasne pomade pošljete še en lonček.
Mejnigrof A. Pallavicini,
 Abauj Szenere.

Gospa Ana Csillag!
 Za še enkratno pošiljatev enega lončka Vašega izvrstnega mazila za lasi prosi
Kneginja Karlofa Cöthen
 (Anhalt).

Vaš. Blag. gospa Ana Csillag!
 Prosim Vas, da mi po poštmem povzjetju pošljete še en lonček mazila za lasi.
 Spoštovanjem
Baronica Baselli, Enns,
 Westbahn.

Blag. gospa Csillag!
 Slišal sem že mnogo dobrega o Vašem čudodelnem mazilu, vsled česar Vas uljudno, da mi kretom pošte pošljete dva lončka.
 Vas lepo pozdravlja
Antonija Welonter,
 Gorica.

Vaše blagorodje!
 Pošljite mi po poštmem povzjetju en lonček Vašega preskušenega mazila za lasi.
Grofica pl. Wurmbrandt,
 Birkfeld.

Ana Csillag
 DUNAJ I.,
 Seilergasse 5.

s svojimi 185 centimetrov dolgimi Loreley-lasmi dobila sem jih vsled 14-mesečne uporabe svoje samoiznajdene pomade. To so najslavnejše avtoritete priznale za jedino sredstvo, ki ne povzroča izpadanja las, povspesuje rast istih, poživlja lasnik povspesuje pri gospodih polno močno rast brk ter daje že po kratki uporabi lasem na glavi kak r tudi brkam naraven lesk ter popolnost in ohrani te pred zgodnjim osivljenjem do najvišje starosti.

MNOŽINA ZAHVAL JE VSAKOMUR NA UPOGLED.

POMADA od LILJANA. Brez olja in masti! Ne napravi samo vsako lice nežno in pomajeno, nego tudi belo in brez peg. Solčne pege odpravi vsak z uporabo iste Cene 3 lonč. gl. 1-50: anticiptano denar 2 gl. s pošto. vred.

ANTIRHEUNIN-MAZILo proti trganju in zbadanju v rokah. Cena 1 lončič 1 gl. 50 novč. 2 lončiča 2 gl. 4 lončiči gl. 3-20 s poštino vred ako se denar naprej pošlje.

ŽIVOTNI BALZAM „SALVATOR“
 On živi kri, ker je najboljšo domače zdravilo za notranje in zunanje bolezni, odstranjuje nečiste soko ter s tem daljša človeško življenje. On zdravi vse mogoče in stare rane, kakor tudi vse druge bolezni ki so označene v navodilih priloženem vsakemu lončiču.

Prof. Dr. Coucilije
INJECTIO „SALVATOR“ v Varaždinu (Hrvatsko)
VEGETABILE
CAPSULE VEGETABILE za tajne bolezni

Cena omotu 12 steklenič 2 gl. 50 novč., 24 steklenič 4 gl. 50 novč., 48 steklenič 8 gl. 5 poštino ako se denar naprej pošlje lekarni

Naročbe naj se pošiljajo na glavno skladišče **FR. RIEDLA** lekarna k „SALVATORJU“ VARAŽDIN (Hrvatsko)

NE SME V NOBENI HISI MANKATI.

NAJBOLEJŠE DOMAČE ZDRAVILO.

NOVA ČEVljARNICA Prvo primorsko podjetje za razposiljanje in prevažanje pobištva

Cerkvenik Anton-a v ulici Istria št. 2 (pri sv. Jakobu) prodaja razne obuvala po najnižjih cenah, priporočuje se slavnemu slovenskemu občinstvu za obilne naročbe.

Rudolf Exner Trst. — Via Squero nuovo 7. — Trst. Telefon 847.
 Specijalno bavljenje za inmagaciniranje pobištva. Pakovanje vsake vrste se izvrši na najboljši način in po zmernih cenah. Nakladanje in prevažanje pobištva po železnici in morju v vse kraje tu- in inozemstva kakor tudi iz hiše v hišo po celem mestu ali okolici s patentovanimi velikimi vozovi najnovejše konstrukcije.
 Sprejemanje posameznih kovčkov, za bojev, košev itd. za inmagaciniranje. Sprejemajo se pošiljave vsake vrste in kamor si bodi.

Vezovnik Vekoslav mesar v „Slovenskem domu“ na trgu sv. Jakoba šte. 3 — priporoča cenj. slovenskemu občinstvu svojo mesnico. Cene zmerne. Postrežba točna. **Svoji k svojim!**

Proti malokrvnosti, za rekonvalescente in v obče za vse šibke osebe kakor tudi blede dekllice se priporoča

Ravasinijev železnati kinin.

Sestavljen je iz racionalno izbranih potrebnih količin železa in delujočih prvih kinina.

Steklenice po kron 1-20, 2- in 3-60.
 Vdobiva se samo v **LEKARNI RAVASINI** v Trstu, Piazza della Stazione št. 3. Poštne pošiljave s povzjetjem.

Domače priznanje
 Veleoslavna tvrdka Žnidarskič & Valenčič II. Bistrica.

Jaz podpisani vdočival sem testenine iz raznih tovarn. Šele pred nedavnim časom jel sem si nabavljati proizvode zašlužne Vaše tvrdke. Sprevidel sem, da so Vaše testenine najboljše, kar jih dosedaj poznam, a tudi občinstvo se jih poslužuje z največjim zadovoljstvom.

Tem potom dolžan sem izreči slavnj Vaši tvrdki najiskrenejšo zabvalo za mi poslano blago; ob enem jih pa vsakemu, najtoplejše priporočam.

Pozivljam tudi vse naše rodoljube trgovce:
 Podpirajte našo „Prvo slovensko tovarno testenin!“

LJUBLJANA, 3. maj. 1901.
Andrej Kranjec trgovec.

Prva tržiška tovarna
 za posrebrnjevanje ogledal
 Via Farneto št. 10 (uhod Via Gelsi).
 Telefon št. 941.

Tovarna za ogledalne šipe vseh velikosti, popraviljanje pokvarjenih ogledal ter zboljšanje po zelo ugodnih cenah.

Albert Brosch
 Trst. — Via S. Antonio 5 — Trst.
 * Kožnar in izdelovalec kap *
 Odlikovan na razstavi v Trstu 1882.
 Velika zaloga kožuhovine in kap za civilne in vojaške osebe.
 Izvršuje poprave z vso točnostjo in skrbjo ter shranjuje vse kožuhovine in obleke za zimo z jamstvom proti molem in ognju.

Odlikovan z dvemi zlatimi in bro-nastimi kolajnami

FRAN HLAVATY
 ulica Giulia št. 1/A.

Obuvava po angleškem in francoskem vzorec izdeluje po meri cenj. damam in gospodom kakor tudi za otroke. Delo okusno in trpežno.

Popraviljanje starega obuvala.

V najem se odda
 hiša in kréma z velikim hvevom, ležeča v Lokvi ob skladovnej cesti, eventualno nekoliko zemljišča. Več se poizve pri upravi »Edinosti«.

M. U. Dr. Ant. Záhorský
 priporoča svojo pomoč na porodih, abortih in vseh ženskih boleznih, kakor: nerednosti v perijodi, krvavenje, beli tok, neredna lega maternice itd., kakor sploh v vseh slučajih bolezni.
 Ordinuje ulica Carintia št. 8. od 9-11 in od 2-4.